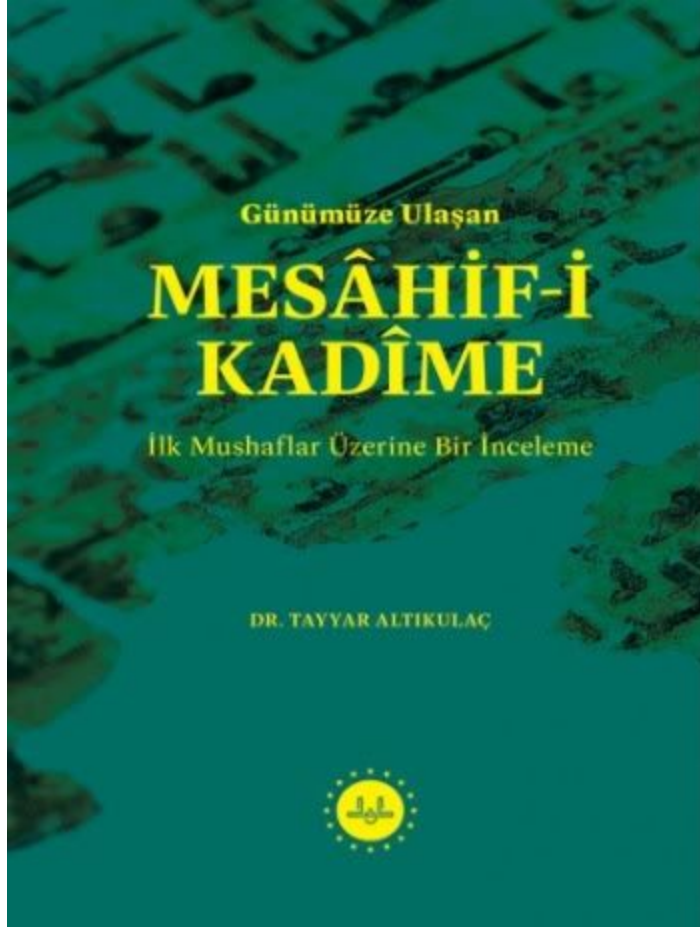

Erken Dönem Mushaflarda Korunmuş Kitap

M Akif Eyller

8 Eylul 2024 Pazar

Dr Tayyar Altıkulaç'ın baş eseri olan **Mesâhif-i Kadîme**, erken dönem (kadîm) mushaflar hakkında bilgi verirken, Kur'ân-ı Kerim'in korunmuşluğunu gösteriyor.

2015'de IRCICA tarafından 375 sayfa olarak yayınlanmıştı. Daha sonra 2021'de **Diyanet Yayınları** aynı kitabın gelişmiş bir halini yayınladı (540 sayfa).

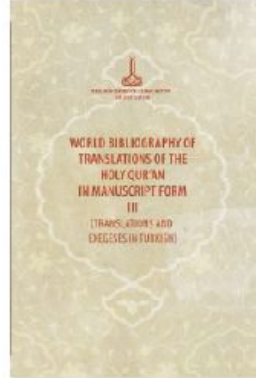
Kaynak:

<https://korunmuskitap.blogspot.com/2024/07/mesahif.html>

Tayyar Altıkulaç kimdir?

Türkiye Diyanet Vakfı kurucusu (1975)
Diyanet İşleri Başkanı (1978-1986)
TDV İslâm Araştırmaları Merkezi Başkanı
TBMM 20. dönem milletvekili (1996-1999)
TBMM 22. dönem milletvekili (2002-2007)
29 Mayıs Üniv. mütevelli heyet başkanı

Kur'an-ı Kerim hizmetine kendisini adanmış
bir ilim adamı – erken dönem mushaflar

https://tr.wikipedia.org/wiki/Tayyar_Altıkulaç

Motivasyon sađlayan sorular

* Müslüman araştırmacılar, “sahâbîler döneminden günümüze kadar geldiği” bilinen ve İstanbul, Tařkent, Londra gibi bazı merkezlerde buldukları kaydedilen mushafları incelemeyi ve ellerindeki matbu mushaflarla karşılaştırmayı niçin akıllarına getirmemişlerdi?

* Bir asra yakın zamandan beri oryantalistlerin İslâm coğrafyasını köşe bucak dolaşarak en eski mushaf parçalarını toplamaya çalıştıklarından ve bunlar üzerinde incelemeler yaptıklarından müslüman ilim adamlarının hiç mi haberleri yoktu?

* Bazı oryantalistler Kur’an’ın mevsûkiyeti aleyhine şüpheler üretirken Hz. Osman’ın mushafları olduklarına inanılan mushaf nüshalarını araştırmacılarla buluşturmayı niçin düşünmemişlerdi?

* Yoksa bu mushafların ortaya çıkarılması durumunda “Kur’an’ın bir harfi bile değişmemiştir” şeklindeki ön yargılarının altüst olacağına dair korkuları mı vardı?

Yazar öncelikle bu mushaflarla 20 yıldır neden uğraştığını ayrıntılı olarak anlatmış (s. 23)

13 adet erken dönem mushaf üzerinde çalışmış. Her mushafı kelime kelime incelerken, onun hikayesini, fiziki durumunu, imlâsını ve içindeki hataları ayrı ayrı listelemiş.

Hicretin 30. yılında İslam beldeleri

Hız Osman devrinde
çoğaltılan mushaflar:

1. Medine
2. Mekke
3. Basra
4. Şam
5. Kûfe

630 yılında “büyük sefer” olan
Tebuk, 20 sene içinde İslam
coğrafyasının ortasında kalmış

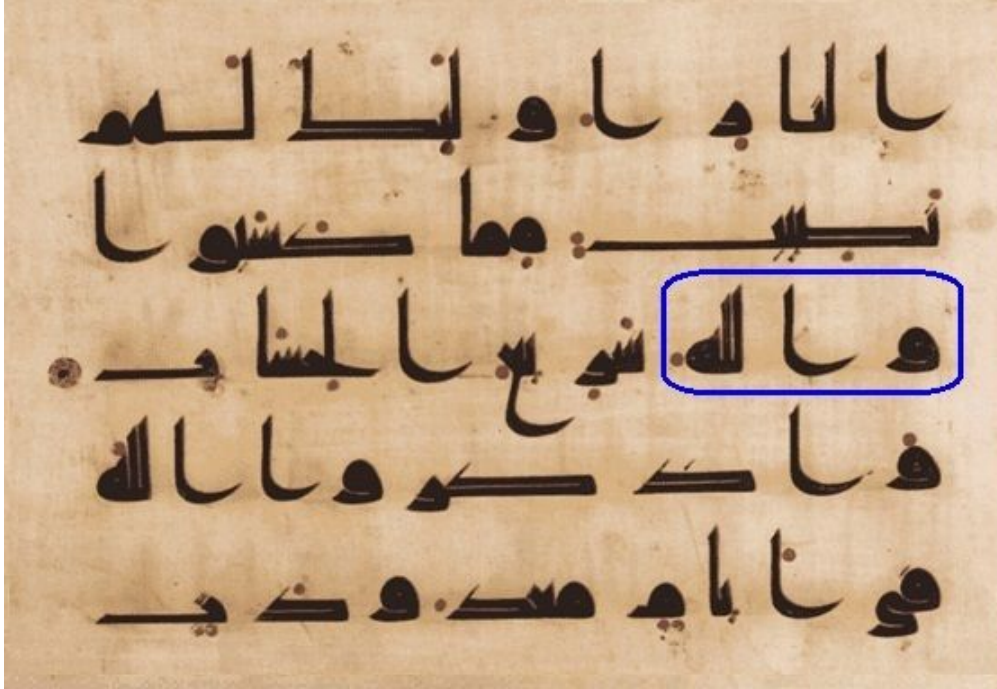
Hz Osman'dan kalan bir mushaf var mı?

HAYIR yok! (s. 31)

Nitekim söz konusu nüshaların tarafımızdan satır satır incelenmesi sonunda görülmüştür ki, onlar Hz. Osman'ın yazdırıp belli başlı merkezlere gönderdiği mushaflar değil, muhtemelen onlardan istinsah edilmiş nüshalardır¹².

Başka bir gerekçe aramaksızın bu mushafların Hz. Osman'ın mushaflarıyla, yani resm-i Osmânî ile yer yer gösterdikleri imlâ farklarını ve özellikle onlardaki kâtip sehivlerini görmek bile böyle bir yargıya varmanın, yani onların Hz. Osman'ın mushafları olduğunu ileri sürmenin doğru olmadığını göstermek için yeterlidir.

Noktasız ve harekesiz Kûfî yazı – Bakara 202

النَّارِ ❁ أُولَئِكَ لَهُمْ
نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ❁
وَأَذْكُرُوا اللَّهَ
فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ

Noktalar hareke yerine kullanılmış, harflerin noktaları yok

6 Hamza	Info ▾	hal 'atāka ḥadīṭu mūsē
7 al-Kisā'ī	Info ▾	
1 Nāfi'	Info ▾	mūsæ
Warš	Info ▾	
3 Abū 'Amr	Info ▾	
1 Nāfi'	Info ▾	hal 'atāka ḥadīṭu mūsā
Qālūn	Info ▾	
2 Ibn Kaṭīr	Info ▾	
4 Ibn 'Āmir	Info ▾	
5 'Āšim	Info ▾	

Kıraat farklarına örnek

"Mûsâ" kelimesinin yerel şive farkından gelen üç farklı okunuşu var. Diğer kıraatlere izin vermesi için kelimeyi elif yerine noktasız yâ ile yazıyoruz.

هَلْ أَتَيْكَ حَدِيثُ مُوسَى

Kaynak:

<https://okuyun.github.io/Kuran/#d=kiraat>

1924 Kahire ve 1985 Medine mushafları

1924'de Kahire'de basılan mushaf, "müthiş bir başarı" olarak nitelendirildi ve "Kuran'ın standart sürümü" olarak tanımlandı.

Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Cairo_edition

Kahire mushafı, 1985'teki Suudi mushafına kadar neredeyse tüm Müslüman dünyasında kullanılan Kuran'dır. Kûfe tilaveti olan, **Asım'ın Hafs** rivayetine dayanmaktadır.

Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/Kur%27an_tarihi

Medine mushafı, Suudi kralı Fehd zamanında hazırlandı. Sayfa düzeni ve duraklar dışında Kahire mushafı ile aynıdır. 1985'den beri her yıl *milyonlarca* basılmaktadır.

Kaynak: <https://korunmuskitap.blogspot.com/2024/07/medine.html>

Fehd mushafı ile Kûfe mushafı arasında üç adet fark

Matbu Fehd Mushafı	Şam Mushafı	Basra Mushafı	Kûfe Mushafı	Mekke Mushafı	Medine Mushafı	Sûre Adı
وما عملته	وما عملته	وما عملته	وما عملت	وما عملته	وما عملته	يس 35/36
ما تشهيه	ما تشهيه	ما تشهيه	ما تشهيه	ما تشهيه	ما تشهيه	الزخرف 71/43
ان تاتيهم	ان تاتيهم	ان تاتيهم	ان تاتيهم	ان تاتيهم	ان تاتيهم	محمد 18/47

36:35 **'amilethu** -- Kûfe mushafında hē eksik

43:71 **teştehîhi** -- Basra, Kûfe, Mekke hē eksik

47:18 **te-tiyehum** -- Kûfe ve Mekke yē eksik

Kaynak:

<https://okuyun.github.io/Kuran/#d=mesahif>

Kitabın önemli sonucu (s. 27)

Bütün bu nüshalar üzerinde yaptığımız incelemeler göstermiştir ki, bugün dünyanın neresine giderseniz gidiniz, orada okunmakta olan ve modern tekniğin imkânlarıyla basılmış bulunan mushaflarla İslâm'ın ilk asırlarından bize ulaşan bu mushaflar arasında —basit imlâ farkları ve sınırlı sayıdaki kâtip sehivleri bir yana— tam bir birliklilik mevcuttur. Yaptığımız değerlendirmelere göre birbirinden çok uzak coğrafyalarda ve birbirini görmemiş kâtipler tarafından istinsah edilmiş bu nüshalar bize göstermektedir ki yaprakları, ciltleri, boyutları, fizikî varlıkları, sayfalarındaki satır sayıları ayrı da olsa muhtevaları aynıdır. Yani nereye gitsek aynı mushafla karşılaşmaktadırlar. Tabiatıyla bu sonuç hepimize heyecan veren bir gerçeği ve on dört asırdır satırlarda ve sadırlarda korunan tek mushaf gerçeğini somut olarak ortaya koymaktadır.

Dinlediđiniz için teŝekkür ederiz